

causam litigantis, quæ ut plurimum non eadem sunt, sed diversæ. Nihilominus respondeo cum distinctè. Vel per *ly. exacte relevando omnes circumstantias* intelligitur relevatio eorum, quæ sunt opportuna, & adaptata peculiari indigentia, captui, ac spirituali profectui personæ interrogatæ; & tunc dico, ipsum recte se gerere ita faciendò. Vel intelligitur relevatio eorum, quæ potius importuna sunt, & non adaptata indigentia, captui, ac spirituali profectui personæ interrogatæ; & tunc dico, ipsum sic faciendò malè se gerere. Ratio primæ partis est, quia gerendo se illo modo, proprie exercet officium Doctoris, ac Medici spiritualis: quæ munia, si discrete, ac ut par est, exercentur, tantum abest, quod mala sint, ut potius tale exercitium commendetur, ac desideretur in omnibus Confessariis; nam partes Confessarii non restringuntur ad solam officium Judicis, sed extenduntur etiam ad illud Medici, ac Doctoris, ut fatentur AA. commun. Ratio secundæ partis est, quia relevare importuna pœnitentis indigentia, vel captui inepia, & ad ejus spirituales profectum minime conferentia, proprie quid defectuosum, ac malum est, id enim non est, pœnitentem instruere, spirituales ejus morbos mederi, & efficacia, vel saltem utilia, ei applicare remedia; sed potius frivolis, inutilibus, & fortasse perniciosis eum detinere discursibus: quod, ut patet, malum est. Hinc in cap. *Omnis de Pœnit. dicitur: Sacerdos sit discretus, diligenter inquirens, & peccatoris circumstantias, & peccati.* Et Rituale Romanum inquit: *Caveat ne curiosis interrogationibus quemquam detineat, præsertim juniores, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne peccare discant:* quod potissimum valet in materia venerea, circa quam communitè monitum est, præstare aliquando Confessarium minus perfecte peccatum pœnitentis intelligere, quam illi, vel sibi scandalum parere. Quare si Concionator ruralis exacte relevat omnes circumstantias primo modo, recte se gerit. Si vero secundo, male.

MENS APRILIS.

CAS. I. **P**utat probabiliter Confessarius, pœnitentem examinasse propriam conscientiam, ea diligentia, quæ tenebatur, ac simul rationabiliter credit, eum omittere aliquod lethale ex inadvertentia, seu oblivione. Q. an teneatur ipsum interrogare.

Respondeo, stando terminis casus, Confessarium teneri illum interrogare, prout tradunt Suarez disp. 32. de Pœnit. sect. 3. num. 7. Avers. eodem tract. quæst. 16. sect. 11. cæterique communiter. Ratio est, quia stante ex una parte mera probabilitate, quod pœnitens semetipsum examinaverit ea diligentia, qua tenebatur; ex alia dubio rationabili, quod ille ex inadvertentia, aut oblivione omittat aliquod lethale, nequit Confessarius pergere ad rectam efformationem judicii circa ipsum, nisi prius valida aliqua ratione hoc rationabile dubium elidatur. Hinc cum istud elidi non possit, nisi per attestationem ipsius pœnitentis, qui in hoc tribunali est reus, & testis; ideo necesse est, ut à Confessario interrogetur. Nec refert, quod interrogatio contingat aliquo modo in supple-

mentum examinis, spectantis ad pœnitentem; nam tendit ad exactam rationem judicii Sacramentalis, quam procurare est onus Judicis, & sic Confessarii, qui propterea nil mirum, quod in casu teneatur Pœnitentem interrogare, cum secus nequeat rectum formare judicium de tali pœnitente. Dixi postea, *stando terminis casus*; etenim si Confessarius non meram probabilitatem, sed moralem certitudinem haberet, quod pœnitens semetipsum revera examinaverit ea diligentia, qua tenebatur, tunc censeo cum Medina de Confes. quæst. 19. Victoria, relato à Leandro de Pœnitentia, quæst. 124. contra Leandrum ipsum, Suarez, Lugum, & alios, ibidem pro se ab eo citatos, Confessarium non teneri interrogare pœnitentem. Ratio est, quia obligatio huic interrogandi oritur in Confessario ex obligatione, quam habet pœnitens examinandi seipsum; ideo enim hunc debet Confessarius interrogare, quia debet supplere illius examen, seu examinis defectum, ut docet Puteobonellus de Pœnit. q. 3. art. 2. num. 8. Atqui supposita certitudine in Confessario, quod pœnitens semetipsum examinaverit ea diligentia, qua tenebatur, nullus intervenit defectus per interrogationes supplendus; Ergo in hoc casu non tenetur Confessarius pœnitentem interrogare, non obstante, quod credat, eum omittere &c. Et ratio fundamentalis est, quia supposita illa certitudine in Confessario, ista crudelitas desinit esse rationalis. Hinc sicuti non peccat pœnitens, omittere ulterius examen, quando est certus, semetipsum examinasse ea diligentia quæ juxta prudens commune hominum judicium sufficit in ipso, & aliis suæ qualitatis, etiamsi habeat probabilitatem, quod si diutius excutiat conscientiam suam, inveniet aliquod aliud peccatum clavibus exponendum, ut cum de Lugo, & Tamburino tradidit Puteobonellus loc. cit. num. 4. & nos probavimus anno 1751. ad III. Aprilis; ita neque peccat Confessarius, omittere in casu interrogare pœnitentem, eo ipso quod est certus &c.

CAS. II. Erubescit mulier fateri, quoddam peccatum turpe, de novo commissum. Unde petita, ac obtenta à Confessario facultate ipsi faciendi Confessionem generalem, inter peccata antea vitæ, jam absoluta, illud exponit. Q. an satisfaciatur suæ obligationi.

Respondeo cum Martinono de Sacram. tom. 3. disputat. 50. sect. 1. num. 17. Castropalao de Pœnitentia disp. 1. punct. 19. num. 8. Thoma Hurtado, & aliis, probabiliter esse, quod non. Ratio est, quia licet esse confessum, vel non, reputetur circumstantia extrinseca peccato mortali, inspecto secundum suam essentiam; hujusmodi tamen non reputatur, si peccatum consideretur prout est materia remota Sacramenti Pœnitentiæ, sub hac enim inspectione, est quid valde diversum peccatum mortale confessum à non confessum; siquidem non confessum est materia necessaria Sacramenti; confessum vero est pura materia sufficiens, ac libera. Unde fit, quod primum regulariter reticeri non potest; secundum vero potest libere reticeri. Et sic in ratione materiæ unum habet esse diversum ab altero; & per consequens, cum in Confessione materia exponi fideliter debeat secundum illud esse, quod habet, ut pro-

præ satisfiat obligationi, nequit unum peccatum mortale nondum confessum exponi ad modum eorum, quæ jam fuere absoluta. Atqui mulier exponendo modo prædicto peccatum turpe, à se de novo commissum, istud exponit ad modum eorum quæ jam fuere absoluta, sicque id non exponit secundum esse, quod habet in ratione materiæ Sacramenti: ergo non satisfacit suæ obligationi. Accedit, hujusmodi expositionem decipere Confessarium, eique occasionem præbere, ne exerceat, ut oportet, officium Medici, ac Judicis: quamvis enim mulier sic confitendo, voce non dicat expresse, jam se fuisse confessam de tali peccato, id tamen dici implicite, & facto ipso, materiam necessariam operiendo velamine materiæ sufficientis, & Confessionis generalis. Ergo suæ obligationi non satisfacit, quidquid ex adverso dicant Diana part. 3. tract. 4. resolut. 62. Joann. de Lugo de Pœnit. disp. 10. sect. 2. §. 1. Giribaldus eod. tract. cap. 1. dub. 5. num. 37. alique.

CAS. III. Die festo, in quo magnus adest populi concursus, absolvit Confessarius quosdam pœnitentes, accusantes se de peccatis, de quibus dubitat, an sint reservata, ea ratione, quod peccata dubia non reservantur: generatim vero (ut se citius expediat) quemlibet pœnitentem absolvit sub hac tantum verborum forma: *Ego te absolvo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti. Amen.* Q. quoad primum, an valide; quoad secundum an licite.

Respondeo quantum ad primum affirmative, supposita dubii rationabilitate; & quod omnem possibilem diligentiam adhibuerit, ad se prius certificandum de veritate: Ratio in primis desumitur à qualitate reservationis, quæ utpote odiosa, restringenda est ad casus certo, non vero dubie reservatos; juxta illam regulam juris in sexto: *Dubia semper ad favores conveniunt ampliari.* Secundo, quia si Decretum Clementis VIII. editum anno 1601. excipias, in quo casus Bullæ Cœnæ etiam in dubio reservavit (quod tamen anno sequenti 1602. moderatum præterdunt Puteobonellus de Pœnitentia, quæst. 6. art. 2. num. 15. & alii quamplures) per aliud Decretum ejusdem in quo omittit illas particulas *clare, vel dubie contentis*, nullus extat canon, nulla lex, nullum decretum præcipiens recursum pœnitentis ad reservantem in casu peccati dubie reservati; sicuti extat quando agitur de peccato certe reservato. Ergo signum est, quod peccata dubie reservata proprie non cadunt sub reservatione, & sic Confessarius valide illos pœnitentes absolvit. Neque dicas, dubium de casu reservato esse simul dubium de jurisdictione in pœnitentem; sed dubium de jurisdictione in pœnitentem, hunc nequit absolvere, ne Sacramentum exponat periculo nullitatis: ergo &c. Siquidem nego majorem cum Giribaldo de Pœnit. cap. 15. dub. 2. n. 13. nam semel, ac casus dubius non est reservatus. Confessarius hunc audiens, est adhuc certus de jurisdictione in talem pœnitentem; sicuti dubius, an verum emiserit, certus est de perseverantia suæ libertatis. Hinc sicut iste non tenetur eligere partem tutiorem observandi verum, semel ac factis debitis reflexionibus, nequit de veritate certificari, sed tuto potest sua libertate perfrui; ita nec Confessarius tenetur dimittere pœnitentes, semel ac factis debitis reflexionibus, ac possibilibus diligentis, nequit certificari,

an tale, ac tale peccatum revera sit reservatum; sed omni deposita titubatione tuto potest illos absolvere. Bonacina de Pœnit. quæst. 7. punct. 5. §. 4. Suarez, Card. de Lugo, & alii. Quantum ad secundum postea dico, DD. satis commun. affirmare, id fieri licite, adeoque etiam sine culpa etiam veniali, ut videre est apud de Ligorio de Pœnit. cap. 1. dub. 1. num. 430. Ratio est: quia quoad preces sive antecedentes, sive subsequentes nullum extat præceptum. Unde Tridentinum sess. 14. cap. 3. de iis præcise dicit, quod *laudabiliter adjunguntur.* Quoniam vero Rituale Romanum, jussu Pauli V. editum, formam præscribit quoad ministrationem Sacramentorum, & tit. de forma absolutionis inquit: *In confessionibus autem frequentioribus omitti potest Misereatur, &c. satis est dicere Dominus noster Jesus Christus, &c. usque ad illud Passio, &c.* in praxi hæc occasione magni concursus dicentur; reliqua tamen, ac præcipue subsequenta, alias non omittuntur, secluso alio urgenti, & rationabili motivo, cum ea dicenda præscribat præfatum Rituale Romanum; eaque sit praxis, ac usus, ut communiter dicantur in administratione hujus Sacramenti.

MENSE MAII.

CAS. I. Pœnitens, de peccatis suis vere dolens, postquam de iis confessus est, & à Confessario absolutionem obtinuit, huic subjungit: *Padre, no intento obligaros à sigilo alguno; hablad pues de mis iniquidades con quien quisieris, que yo os concedo una plena licencia.* Q. an Confessarius licite uti queat ista facultate.

Respondeo probabiliter negative. Ratio est, quia obligatio sigilli nedum inducta est in favorem pœnitentis, verum etiam in favorem ipsius Sacramenti. Jam vero licet pœnitens possit cedere juri ad sigillum, in quantum hic obligat in favorem sui; non sic tamen in quantum obligat in favorem Sacramenti, & ob reverentiam huic debitam. Nec relevat, quod in cap. *Significasti de Adult.* Pontifex cum non reprehendat eum, qui de licentiâ mulieris, penes ipsum confessæ de adulterio, hoc extra propalaverat; ut enim ex Navarro, & Barbosa recte notat Anaclerus de Pœnit. dist. 9. quæst. 3. num. 55. tale Capitulum non loquitur de confessione Sacramentali, sed de acta extra Sacramentum, tam per adulterum, quam per adulteram.

CAS. II. Rusticus solet ita confiteri: *Padre, me acuso, si hubiese blasfemado, si hubiese murmurado, &c.* quibus auditis, Confessarius non curans de alia expressione, ipsi imponit pœnitentiam, & absolutionem impertit. Q. an validæ sint istæ Confessiones; & an Confessarius ita se gerens, peccet.

Resp. hujusmodi confessiones esse invalidas, & Confessarium ita se gerentem peccare mortaliter. Ratio primæ partis est, quia illæ Confessiones sunt invalidæ, quæ perficiuntur cum materia inepta, ut constat paritate aliorum Sacramentorum. Atqui tales sunt confessiones prædicto modo factæ à Rustico; hic enim præcise dicendo: *Me acuso si hubiese blasfemado, si hubiese murmurado, si &c.* nil nisi conditionatum exponit, ac dubium, quod se solo non est materia sufficiens, adeoque inepta ut sola absolvatur: ergo &c. Ratio secundæ partis colligitur ex prima; nam semel ac dicta materia in-

epta est, & hoc non obstante, Confessarius super illam absolute profert formam absolutionis, non curando, ut simul exponatur aliqua materia certa, nec exquirendo à pœnitente (prout alioquin exquirere deberet) an quidquid est ab eo expositum, sit ab ipso certo commissum, Sacramentum exponit periculo nullitatis, & sic mortaliter peccat. Hinc in huiusmodi casibus debet Confessarius interrogare pœnitentem, an ea, de quibus ita se accusat, revera fecerit, necne; eumque instruere circa modum, quo debet se accusare; alias fieri quidem potest, quod simplicitas, ac bona fides pœnitentis excuset ipsum ita confitentem; non sic vero Confessarium in tali casu eum absolute absolventem, ut tradunt DD. comm.

CAS. III. Noscit Confessarius ex Confessione constituti in gravi periculo mortis, hunc teneri restituere famam proximi gravissime læsam, ac retractare apud aliquot sæculares doctrinam falsam, quam docuit ex ignorantia graviter culpabili. Q. quonam modo cum hoc se gerere debeat.

Respondeo, Confessarium hoc in casu debere infirmum adstringere, ut convenienti modo famam ablatam restituat, & apud illas personas sæculares doctrinam falsam retractet, per ipsummet Confessarium, si pœnitens à semetipso id facere non potest, aut per aliam idoneam personam; adeo ut omnis læsio in fama, & si quod aliud inde detrimentum personæ infamatae evenit, modo possibili resarciatur: & similiter illæ personæ sæculares nedum ab insinuato errore retrahantur, sed etiam, si quod aliud eisdem, vel aliis temporale, aut spirituale damnum exinde resultavit, possibili modo reparetur. Ratio utriusque partis est, quia horum omnium ipse infirmus fuit vera & noxia causa, ut cum de Lugo inquit, Giribaldus de Rest. cap. 4. dub. 4. num. 29. proindeque cum ille, qui culpabiliter damnum causat, istud reficere, ac reparare teneatur, inde fit, quod id præstare in casu teneatur infirmus per se, si potest: per alium vero, si ex se id facere nequit, siquidem ignorantia non eximit ab hoc onere, quando est graviter culpabilis, ut in casu præsentis. Pellizzarius correctus de Monial. cap. 10. sect. 3. subsect. 1. pag. 378. edit. Rom.

M E N S E J U N I I.

CAS. I. Famulus defert litteram, seu internuntium ad sui heri concubinam. Q. an ob hoc reus sit peccati mortalis.

Respondeo cum distinctione. Vel famulus, deferens huiusmodi litteram, seu internuntium, scit aut rationabiliter dubitat, ibi contineri turpia, seu talem missionem ad turpia ordinari; & in hoc casu dico, ipsum ob hoc reum esse peccati mortalis. Ratio est, quia id agens cum tali novitia, formaliter cooperatur ad ipsam rem turpem ab hero intentam; quæ si cui numquam potest licite fieri, utpote mala ab intrinseco; & si fiat, semper est peccatum mortale, ita neque licitum est idem cooperari; ac proinde si famulus eidem cooperatur, mortaliter peccat, ac complex est mortalis malitiæ actionis. Vel famulus prædictus neque scit, neque rationabiliter dubitare potest, &c. & tunc dico, ipsum ob hoc non esse reum peccati mortalis. Et ratio est, quia in isto casu delatio litteræ, seu internuntii, res-

pectu ipsius est res formaliter indifferens, ac per consequens quid insufficientis ad formale peccatum, nedum mortale, verum etiam veniale. Vide Vivam in 51. propos. damn. ab Innoc. XI. ac P. de Ligorio lib. 2. tr. 3. cap. 2. art. 3. num. 67.

CAS. II. Sunt duo quorum unus existens extra Ecclesiam, vult furari intra Ecclesiam, & alter existens in Ecclesia, vult furari extra Ecclesiam. Q. an circumstantia loci sacri, in quo, seu circa quem, fuit ab iis mentaliter commissum dictum peccatum, sit necessario in confessione exprimenda.

Respondeo cum Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sect. 4. de 6. circumst. Ubi, vers. Solet vero, Sayro in Summ. Pœnitent. cap. 8. num. 18. & aliis, circumstantiam loci sacri esse exprimendam à primo, non sic vero à secundo. Ratio primi est, quia cum actus interior, ab eo conceptus non fuerit furandi præcise, sed furandi in tali loco, nempe in Ecclesia, participat, seu contrahit eandem malitiam specificam, quam importat ipsum reale furtum, factum in Ecclesia. Propterea, sicuti qui realiter furatus est in Ecclesia; debet hanc loci circumstantiam exprimere, eo quia furto superaddit malitiam specificam sacrilegii; ita eandem circumstantiam, & hic debet in Confessione exprimere. Ratio postea secundi est, quia respectu illius actus interioris peccaminosi, ab hoc in Ecclesia concepti locus sacer sensibilis valde accidentarius est; ac proinde non superaddit eidem malitiam specificam sacrilegii, quæ in Confessione propterea exprimenda non est. Ita etiam Navarrus in Enchir. cap. 10. num. 3. Azorius, Sotus, & alii.

CAS. III. Sacerdos existens in peccato mortali fecit aquam lustralem, seu benedictam. Q. an per hoc novum lethale commiserit.

Respondeo negative cum Giribaldo de Sacram. in gen. cap. 5. dub. 5. num. 25. & seq. contra Sayrum in Sum. Pœnit. cap. 27. num. 5. Ratio est, quia huiusmodi benedictio, quemadmodum, & confectio cuiusvis alterius Sacramentalis, non est confectio Sacramenti; nec tantæ dignitatis, ac sanctitatis, prout hæc est, adeo ut paræ culpæ reus dici debeat alterutrum conficiens. Propterea hac in re opinio probabilior videtur, non quæ ab omni peccato excusat conficientem Sacramentalia in mortali, siquidem sancta sancte tractanda sunt, ut tradidit D. Dionysius cap. 1. Eccl. Hierarch. versus fin. sed quæ docet, Sacerdotem sic ea conficientem peccare venialiter tantum, cum non agatur de actione, quæ fiat nomine Christi, aut per quam dispensentur merita Christi, vel denique per quam conferatur proprie sanctitas, seu gratia sanctificans. Ex quo inferes, Sacerdotem, qui confecit aquam lustralem, seu benedictam in peccato mortali, ob hoc commisisse quidem novum veniale, non tamen novum lethale; ut etiam DD. satis comm. tradunt de Episcopo conferente Tonsuram, consecrante Ecclesiam, vel calicem, aut conficiente sacrum Chrisma, seu Oleum infirmorum.

M E N S E J U L I I.

CAS. I. Facta secunda denuntiatione matrimonii ineundi Cajam inter fac Sergium, anceps est Berta, an teneatur manifestare, quod Ser-

Sergius rem habuit cum sponsæ sorore, prout hæc ei sub naturali sigillo manifestavit. Propterea consulit Confessarium pro dubii solutione. Quid hic responderet.

Respondet cum distinctione. Vel adest fundata spes, quod si Sergius secrete moneatur de impedimento, matrimonium non contrahetur ante ablationem illius: Vel non adest talis spes. Si adest, inquit, Bertam non teneri manifestare, &c. sed potius de isto Sergium monere vel per se, vel per illam, à qua ipsa intellexit, eum cum ista rem habuisse. Ratio est, quia sic nedom obviatur nullitati matrimonii, verum etiam illæsa servatur fama sororis sponsæ, una cum custodia sigilli naturalis; quæ cum in casu servari possint, debent servari. Si postea non adest talis spes, tunc inquit, Bertam teneri manifestare, quod Sergius rem habuit cum sponsæ sorore. Ratio est, quia juxta S. Thomam 2. 2. quæst. 70. art. 1. ad 2. motivum obviandi irreverentiæ ac nullitati Sacramenti, sacrilegio contrahentium, ac illegimitati prolis nascituræ prævalet obligationi sigilli naturalis, ut etiam tradunt Giribaldus de matrim. cap. 8. dub. 6. Sanchez, Bonacina, & alii. Neque dicas cum Pontio de Matrim. lib. 5. cap. 34. Diana part. 3. tract. 4. resol. 221. aliisque, præceptum denuntiandi impedimentum non obligare, quando vel imminet grave damnum tertio, vel nullum ex denuntiatione resultat bonum ei, cujus gratia factum est tale præceptum. Porro hoc totum evenire in casu, eo quia si fiat dicta manifestatio, inde emergit gravis infamia sorori sponsæ; insuper nullum exinde resultat bonum tum Sacramento, cum sponsis, ac proli nascituræ: fiat enim hypothesis, quod facta illa manifestatione tam Sergius, quam soror sponsæ, negent perfracte delictum commissum, in hoc casu differetur quidem inter ipsos celebratio Matrimonii per aliquod tempus; ast quia delictum à Berta probari non poterit, sponsi tandem contrahent. Contra vero quoad primum de damno, respondeo id quidem verum esse quando damnum grave imminet ipsi manifestanti, seu denuntianti; non vero quando imminet alteri, ni forte hoc sit damnum spirituale aliorum, puta, grave scandalum plurium personarum: de quo non sumus in casu. Ad aliud de non resultantia boni, id nego absolute; ad impediendum namque matrimonium nondum contractum, sufficit unus testis, ex cap. *Præterea* de Spons. Vide Giribaldum loc. cit.

CAS. II. Sacerdos optime nescit, se esse in Morali Theologia modicissime versatum; ast quia fortuito fuit ad audiendas Confessiones approbatus, exercet hoc misterium. Q. an tuta conscientia id facere possit.

Respondeo negative. Ratio clara est, quia nempe quoties tale ministerium exercet, exponit se periculo in illo errandi, nedom proferendo sententiam tamquam Judex super causas, defectu scientiæ, ipsi ignotas: sed etiam tacendo ea, quæ tamquam Doctores tenetur docere, ac declarare pœnitentibus, & non subministrando eisdem tamquam Medicus opportuna, & apta remedia pro morbis spiritualibus, quos ipse non nescit. Unde cum exponens se periculo errandi in materia adeo gravi, nequeat dici, quod tuta conscientia id faciat, ideo nec tuta conscientia id facit Sacerdos in casu. Et sane, si graviter peccat pœnitens confitendo peccata sua Confessario, quem scit ignorantem, ac ineptum ad percipiendam eorum gravitatem, ut cum

aliis,

aliis, communiter docet Suarez de Penit. disput. 28. sect. 2. num. 9. à fortiori graviter peccat Sacerdos, exponens se ad audiendos hujusmodi Pœnitentes. Nec relevat approbatio obtenta; hæc enim, utpote obtenta fortuito per accidens, nec non ex defectu veræ cognitionis Sacerdotis, huic non suffragatur, semel ac iste cognoscit se ineptum ad sacrosanctum hoc ministerium. Ita DD. comm.

CAS. III. Dubitat Sempronius, se esse excommunicatum: Primo, quia suadente diabolo, percussit indutum habitu Clericali, de quo, non obstante omni diligentia adhibita, certo sciri non potuit, an vere sit Clericus. Secundo, quia per plures annos exercens officium vulgo dictum *de Contravandista* mercimonii causa è Statu Ecclesiastico sæpe extraxit annonam, puta, modo frumentum, modo &c. Q. an vere sit, ob hoc duplex motivum, ac teneatur se gerere ut excommunicatum.

Respondeo negative quoad primum; affirmative quoad secundum, si erat conscius lætæ Excommunicationis Pontificiæ contra præsumentes extrahere hujusmodi è præfato Statu. Ratio primæ partis ex eo desumitur, quod, cum Excommunicatio major sit quam maxime odiosa, ac pœna gravissima eidem subijci quis non debet, nisi certo constet de delicto, cui à jure talis pœna annexa est. Sed in casu certo non constat de delicto, cui talis pœna à jure annexa est; siquidem, non obstante omni diligentia adhibita, certo sciri non potuit, an indutus habitu Clericali percussus sit vere Clericus; ergo &c. Accedit, nedom ignorantiam juris, verum etiam ignorantiam facti ab excommunicatione excusare, cum in utroque casu desit contumacia, quæ ad incurrendam hanc pœnam requiritur. Atqui in Sempronio percutiente fuit ignorantia facti, scilicet, an ab ipso percussus esset verus Clericus, cum etiam hic & nunc id ab ipso ignoretur, non obstante omni diligentia adhibita, ergo &c. Denique juxta Bonacinam, & alios, satis communiter excusat à prædicta excommunicatione etiam ignorantia probabilis. Porro hanc fuisse in Sempronio percutiente, ex eo clare colligitur, quod hætenus nondum agnovit, an percussisset Clericum; ergo dici debet, Sempronium in casu non teneri se gerere ut excommunicatum; præcipue cum, juxta dicta, excommunicatio exigat contumaciam, ideoque spretum quemdam, saltem virtuale, legis, quo quis certo sciat, se ponere opus sub censura prohibitum; qui certe in nostro casu non fuit in Sempronio: quem propterea dicendum est, non teneri se gerere ut excommunicatum. Ratio postea secundæ partis aperte constat ex variis constitutionibus Pontificiis, nimirum Gregorii XIII. Pauli V. Urbani VIII. aliorumque Summorum Pontificum, inter alias pœnas, etiam illam Excommunicationis lætæ sententiæ infligentium contra præsumentes extrahere prædicta è Statu Ecclesiastico sine debita licentia Summi Pontificis, aut privilegio peculiari ostenso: prout eas confirmando, ac innovando quoad omnes, & singulas pœnas, ibi comminatas, & statutas, declaravit Benedictus XIV. motu proprio 29. Junii 1748. inserto constitutioni 53. tom. 1. Bullarii ejusdem. Verum quidem est, quod licet Eusebius Amort de Pœnit. disp. 9. in Indice Excommunicationum lætæ sententiæ Papæ reservatarum litt. E. v. *Ecclesiastico è Statu*, asserat, hanc Excommunicationem reservari Pontifici vi Bullæ

houp

Nnn

Su-

Superni Urbani VIII. §. 5. tamen, quantum ex ejus lectione percipere potui, nec ibi, nec in aliis Bullis Pontificiis; ullum verbum inveni, ex quo colligatur, eandem Excommunicationem esse reservatam Pontifici, vel alii Superiori Ecclesiastico. Item licet quidam alii affirmant apud P. Victorianum Præmoli in Catalogo Excommun. cap. 9. num. 32. eandem esse reservatam Papæ *ex consuetudine*; tamen neque de hac satis constat juxta relationem mihi factam à pluribus viris doctis, jamdiu versantibus, & agentibus hic Bononiæ in utroque Foro.

M E N S E A U G U S T I.

CAS. I. **M**eruit Cajus, Judicem fore ipsi adversum in decisione litis: propterea confert munus illius concubinæ, ut hæc præsentialiter, aut scripto, vel internuntio, pro eo intercedat. Q. an Cajus licite id facere valeat.

Respondeo, Cajum non posse id facere, ut concubina pro eo præsentialiter intercedat; bene vero ut pro ipso intercedat scripto, vel internuntio. Ratio primæ partis est, quia si concubina intercedat presentialiter, exponit se proximo & aperto periculo delinquendi mortaliter una cum ipsomet Judice Amasio. Unde cum nemini licitum sit, etiam pro toto mundo lucrando, alterum exponere periculo proximo & aperto delinquendi mortaliter, eo quia hujusmodi expositio statim ex se mala est, cum ipse amor periculi peccatum sit, ut communiter DD. advertunt super illud Ecclesiast. 3. *Qui amat periculum, in illo peribit*; ideo &c. Ratio secundæ partis est, quia intercessio, vel commendatio facta etiam per concubinam scripto, vel internuntio, est quid à peccato remotum, & fieri, ac recipi potest, absque ulla, vel minima, prava cogitatione: & si in alterutro, hac occasione, concipitur aliqua prava cogitatio, id est per accidens, ac præter intentionem Caji, cujus actio eam non ingerit, sed prave cogitantis malitia. Hinc sicuti communiter admittitur esse licitum, ex justa, & gravi causa, petere mutuum ab eo, qui prævidetur illud non daturum absque usura; eo quia si hic non dat absque usura, id evenit per accidens, ac ex sola ejus malitia; ita etiam licet Cajo ob eandem rationem dicto modo penes Judicem intercedere per concubinam, ne adversum illum habeat in decisione litis, ut suppono, iustæ, ac gravis momenti.

CAS. II. Postquam advocatus in causa principali egit pro mercede in favorem unius ex colligantibus; agit ex charitate in causa appellationis pro altera parte contraria. Q. An tuta conscientia id facere possit.

Resp. cum Joan. Angelo Bossio de Cons. erron. & opin. tit. 1. §. 28. num. 780. probabilius est, quod non. Ratio est, quia causa appellationis non est causa diversa à principali, sed una, & eadem cum illa; vel saltem est illius sequela. Unde sicut in una, & eadem causa advocatus non potest tuta conscientia agere, pro, & contra: ita si in causa principali egit in favorem unius ex colligantibus, tuta conscientia agere nequit, etiam ex charitate, in causa appellationis pro altera parte contraria; cum enim noverit secreta causæ, in hac instantia multum lædere poterit partem, quam in priori defendit; vel forte oportebit, eum asserere quod prius negavit, vel è contra: quod

quod esse non debet; & sic neque tuta conscientia fieri potest.

CAS. III. Pœnitens malitiose reticuit quoddam mortale, cujus tamen reticentiæ dein magna pœnitentia ductus, eidem Confessario tale peccatum una cum reticentiâ in præcedenti manifestavit, sed sine repetitione aliorum mortalium, quæ in priori Confessione exposuerat. Q. an hæc secunda Confessio sit valida.

Respondeo cum dist. Vel quando Pœnitens manifestavit tale peccatum cum præcedenti reticentiâ Confessario, hic adhuc recordabatur peccatorum quæ in hujusmodi præcedenti Confessione ipsi Pœnitens exposuerat: vel non; si non, dico, hanc secundam Confessionem esse invalidam. Ratio est, quia si Confessarius non amplius recordabatur peccatorum, quæ ipsi exposita fuerant in præcedenti confessione, etiam secunda Confessio non habuit necessariam integritatem, neque Confessarius potuit adæquatam judicium efformare circa statum Pœnitentis; qui propterea utramque debet ex integro repetere, ut valide, ac integre absolvatur. Si postea Confessarius adhuc recordabatur &c. tunc dico, secundam Confessionem esse validam, quia illa reminiscentiâ peccatorum, quæ secunda vice Pœnitens indicavit, se antecedenter penes ipsum jam fuisse confessum, erat sufficiens, ut Confessarius rectum, ac integrum judicium efformaret circa statum Pœnitentis; cujus proinde secunda Confessio est valida. Ita Navarrus, Bonacina, alique comm.

M E N S E S E P T E M B R I S.

CAS. I. **H**abet quis Confessarium ordinarium, cui communia, & levia peccata fatetur, & quoties aliquid grave, seu mortale supervenit, tunc alteri Confessario confitetur, ne ordinarius id sciat. Q. an hæc confitendi methodus sit vituperabilis.

Respondeo per se eam non esse vituperabilem, saltem ut peccaminosam, si Pœnitens cum vero dolore, rectaque dispositione ad utrumque Confessarium accedat. Ratio est, quia uterque est Confessarius legitimus, nec ulla lege præceptum est Pœnitenti, ut ad quem accedit pro venialibus, accedere etiam debeat pro mortalibus. Nec refert, quod Pœnitens id faciat, ne ordinario nota sint sua mortalia; quemadmodum enim non peccat Monialis, si quandoque lapsa in peccatum grave, nolit illud Ordinario detegere, sed Extraordinarium perat, & huic illud confiteatur; ita neque peccat Pœnitens in casu; id enim non fit ad simulandum Ordinario virtutem, & sanctitatem, quod esset hypocrisis; neque ad ordinarium decipiendum, sed ad usum juris, ac libertatis confitendi cui vult, & ad ei occultandum peccatum, cui hoc non tenetur manifestare. Castropalaus de Pœnit. disput. 1. punct. 10. num. 10. Dixi postea, hujusmodi methodum non esse vituperabilem *per se, & ut peccaminosam*; quia per accidens fieri potest, quod sit animæ Pœnitentis minus proficua, & quandoque etiam periculosa; puta si Pœnitens aliquem Confessarium incognitum adeat, qui nesciat congruam ipsi applicare medicinam. Propterea consultum est, ad eundem semper accedere.

CAS. II. Confessarius imponit Pœnitenti satisfactionem à principio revera